

Deutsch-Polnisches Jugendwerk
Polsko-Niemiecka Współpraca Młodzieży

Planowanie i realizacja projektów hybrydowych

Projekty – kilka słów wprowadzenia

Pod pojęciem projektu rozumiemy konkretne działania podejmowane przez grupę osób dla osiągnięcia określonego celu.

Edukacja oparta na projektach (engl. Project-based Learning, PBL) jest efektywnym podejściem metodycznym, wykorzystywanym zarówno w nauczaniu formalnym, jak i pozaformalnym i pozwalającym uczyć się poprzez praktyczne działania i współpracę z innymi osobami.

Rozpocząć realizację projektów... ale gdzie?

Osoby, które dopiero rozpoczynają organizację wymiany młodzieży, często zadają sobie pytanie:
Od czego najlepiej rozpocząć planowanie i przygotowania do projektu?

Poniżej cztery punkty, które mogą ułatwić rozpoczęcie realizacji projektów podczas wymiany:

- przemyśleć projekt z perspektywy zamierzonego efektu
- zacząć od rozeznania i sondażu wśród uczestników
- zaplanować działania praktyczne
- zaprezentować, opublikować i zrealizować

Ale powoli i po kolei...

Przemyśleć projekt z perspektywy zamierzonego efektu

Przemyślenie projektu z perspektywy efektu końcowego wymaga czasu i wcześniejszego planu.
Należy to przeprowadzić wspólnie z uczestnikami.

Które aspekty tematu powinny być realizowane aż do zakończenia projektu?

Jakie umiejętności uczestnicy zdobędą do czasu zakończenia realizacji projektu?

Jaki będzie produkt końcowy projektu?

Z perspektywy produktu końcowego łatwiej jest nadać projektowi odpowiednią strukturę.

Jakie kroki będą niezbędne, aby osiągnąć pożądany wynik? W jakiej kolejności należy wykonać te kroki, aby miało to największy sens?

Na końcu znajduje się wspólnie stworzony produkt – kolaż, wystawa fotografii, przedstawienie teatralne i wiele innych.

W idealnym przypadku produktem jest zarówno wynik wspólnie wykonanej pracy, jak i efekt dydaktyczny osiągnięty w trakcie współpracy uczestników.

Zacząć od rozeznania i sondażu wśród uczestników

Projekt rozpoczyna się od pytania. Albo jeszcze lepiej: od różnych pytań. Na początku trzeba się dowiedzieć, jaka jest wiedza uczestników w zakresie tematyki projektu. Można ją wykorzystać, zachęcając uczestników do dyskusji na temat projektu. Następnie należy ustalić, czego jeszcze uczestnicy chcieliby się dowiedzieć, i samemu zebrać informacje na ten temat.

Co chcielibyście wiedzieć na ten temat/ jakie informacje znaleźć/ co lepiej zrozumieć?

Wszystkie pytania należy zebrać online, np. w Google Document, na whiteboardzie lub padlecie, a potem wspólnie posortować i określić stopień ich ważności. Najlepiej, by to uczestnicy zdecydowali, do których pytań zawęzić wybór i na których – jako najbardziej interesujących – się skoncentrować.

Zaplanować działania praktyczne

Po ustaleniu, na jakich sprawach grupa chce się skoncentrować, przychodzi czas na zaplanowanie, jakie praktyczne działania należy podjąć w pracy nad tematem projektu. Poniżej kilka propozycji:

- **zaproszenie eksperta:** może chęć Państwo skonsultować się ze specjalistą w zakresie tematyki projektu lub zaprosić rodziców, przyjaciół albo przedstawiciela lokalnego środowiska do udziału w spotkaniu online?
- **rozpoczęcie badań:** można poprosić uczestników o przeprowadzenie ankiety na ulicach, a potem o zarejestrowanie i przeanalizowanie wyników;
- **organizacja wycieczki:** proszę się zastanowić, gdzie uczestnicy mogą dowiedzieć się więcej na temat projektu i jakie miejsca mogliby odwiedzić. Dobrze jest przy tym nie ograniczać się tylko do muzeów i wystaw, ale uwzględnić też administrację lokalną, instytucje publiczne, organizacje pozarządowe, stowarzyszenia, sklepy, przedsiębiorstwa i wiele innych...
- **poszukiwanie interesujących, wciągających sposobów na wprowadzenie do tematu:** można wykorzystać gry i quizy online, symulacje, metody interaktywne albo eksperymenty.

Na tym etapie chodzi o to, by uczestnicy samodzielnie zapoznawali się z tematyką projektu i aktywnie poszukiwali odpowiedzi na swoje pytania. A już w trakcie realizacji projektu będą mogli odkryć i dowiedzieć się więcej.

Zaprezentować, opublikować i zrealizować

Wreszcie, na zakończenie projektu, nadchodzi czas na analizę i uporządkowanie wszystkich zebranych informacji, a potem na ich prezentację i przedyskutowanie.

Można to zrobić na wiele sposobów. Poniżej wymieniamy tylko kilka z nich:

można zbudować model, wydać broszurę, przygotować wystawę fotografii, przedstawienie teatralne lub koncert, zorganizować flash mob lub przeprowadzić jakąś publiczną akcję w swoim klubie młodzieżowym albo w szkole, znaleźć pomysł na biznes, odtworzyć coś, co zostało doświadczone w praktyce, i jeszcze wiele innych. Produkt końcowy projektu powstaje w wyniku wspólnego działania.

Pokazuje, jaką pracę wykonano razem przy realizacji projektu, czego uczestnicy dowiedzieli się i co zrozumieli z zakresu tematyki projektu i pozwala zobaczyć, jakie umiejętności w tym czasie zdobyli.

Projekty podczas wymiany online – jak to działa?

„Face-to-face”, „blended” czy jednak „hybrid”?

W edukacji online spotykamy się z różnymi pojęciami i podziałami. Poniżej krótkie zestawienie:

„**Face-to-face**” określane także jako spotkania „in-person” to, krótko mówiąc, spotkania, na których uczestnicy są fizycznie obecni, spotykają się w czasie rzeczywistym, a więc „live”.

„**Blended**” obejmuje formaty łączące (albo dosłownie „miksujące”) spotkania na żywo z ofertami e-learningu. Spektrum tego formatu sięga od wykorzystywania narzędzi cyfrowych podczas spotkań na żywo aż po nauczanie realizowane w pełni zdalnie.

„**Hybrid**” również łączy spotkania na żywo z edukacją zdalną, dlatego też oba pojęcia „blended” i „hybrid” są często traktowane jako synonimy. Ale istnieją też definicje, w których formatom hybrydowym przypisuje się większy procent komponentów cyfrowych.

Pierwotnie pojęcia „blended“ i „hybrid“ odnosiły się do następstwa czasowego poszczególnych elementów formatu: edukacja na żywo odbywała się na zmianę z nauczaniem zdalnym. W czasach koronawirusa coraz częściej zaczyna się jednak mówić o nowym rozumieniu „spotkania hybrydowego“. Można sobie na przykład wyobrazić formułę, w której jedna grupa spotyka się „face-to-face“ w klasie, ośrodku dla młodzieży lub placówce kształceniowej, a druga grupa bierze udział w tym samym spotkaniu przez Internet, czyli „dołącza się“ cyfrowo do spotkania odbywającego się na żywo. Format „hybrydowy“ oznacza tu więc połączenie edukacji na żywo z nauczaniem zdalnym, przy czym obie formy realizowane są jednocześnie (symultanicznie).

Fazy „synchroniczne“ i „asynchroniczne“

W trakcie spotkań online, warsztatów i webinarów istotne znaczenie ma rozróżnianie faz synchronicznych i asynchronicznych.

Takie rozróżnienie może też pomóc w planowaniu wymiany online:

Fazy synchroniczne to spotkania online, podczas których wszyscy uczestnicy znajdują się jednocześnie (synchronicznie) na platformie służącej do organizacji konferencji internetowych, np. Zoom, Microsoft Teams albo Google Meet. Komunikacja realizowana synchronicznie może też odbywać się na forum dyskusyjnym lub przy pomocy aplikacji do czatowania. Decydujące jest to, że interakcja i komunikacja pomiędzy wszystkimi uczestnikami odbywa się (niemal) jednocześnie. Obydwa scenariusze „Witamy na wymianie!” oraz „U ciebie, u mnie, u nas” zostały zaplanowane jako spotkania synchroniczne.

Fazy asynchroniczne charakteryzują się tym, że interakcja i komunikacja pomiędzy uczestnikami następuje z przesunięciem czasowym (= asynchronicznie). Czyli, krótko mówiąc, jest to cała praca nad projektem odbywająca się w okresach pomiędzy spotkaniami.

„Synchroniczna“ i „asynchroniczna“ praca nad projektem – kilka przykładów

Poniżej zamieszczamy kilka przykładów pokazujących, jak można zaplanować pracę online nad realizowanym projektem.

Kultura młodzieżowa w naszym mieście - podczas warsztatów online prosi się uczestników, by pracując w małych grupach przygotowali kolaże odnoszące się do różnych aspektów kultury młodzieżowej (graffiti, muzyka, sport, spędzanie czasu wolnego itp.). Uczestnicy robią zdjęcia, a następnie przygotowują z nich kolaż.

Początkowe wprowadzenie, przygotowanie kolażu i prezentacja odbywają się „synchronicznie“ (czyli jednocześnie), natomiast zdjęcia są wykonywane przez poszczególne osoby/grupy osób z przesunięciem czasowym (asynchronicznie). Uczestnicy z Polski i Niemiec mogą więc współpracować, zajmując się na przykład tematem graffiti. Zdjęcia wykonują co prawda osobno, ale razem przygotowują kolaż, którego celem jest pokazanie różnic i elementów wspólnych tej formy kultury młodzieżowej.

Dyskryminacja w życiu codziennym - podczas warsztatów online poświęconych tematyce dyskryminacji w życiu codziennym obydwie grupy, polska i niemiecka, pracują osobno, we własnym miejscu zamieszkania, wcielając w życie swoje pomysły, przemyślenia (albo osobiste doświadczenia) przy pomocy metod improwizacji i teatru. Osobno przygotowują małe przedstawienie i wzajemnie je sobie prezentują.

Wprowadzenie można zrealizować online, razem dla wszystkich, np. w formie dyskusji członków obydwu grup na temat różnych form dyskryminacji (synchronicznie). Natomiast konkretna praca nad tematem dyskryminacji odbywa się już offline, osobno w polskiej i niemieckiej grupie (asynchronicznie). Następnie grupy odgrywają przygotowane sceny i wspólnie dyskutują nad możliwościami rozwiązania problemów.

Projekty hybrydowe – w formie mini-projektów czy projektów długofalowych?

Przykłady wyraźnie pokazują, że jest wiele różnych możliwości łączenia elementów realizowanych online i offline oraz spotkań na żywo i dostosowywania ich do wymagań konkretnych projektów.

Należy jednak pamiętać, aby inaczej podchodzić do mini-projektu realizowanego w formie kompaktowej, a inaczej do projektu zaplanowanego na dłuższy czas, którego przeprowadzenie rozkłada się na kilka dni lub tygodni.

Schemat przebiegu mini-projektu

SPOTKANIE PRZYGOTOWAWCZE

(WYBÓR TEMATU)

**Powitanie i wprowadzenie
(synchronicznie)**
**Przygotowanie do pracy w grupach
(synchronicznie)**

1

grupa
projektowa

synchronicznie
i asynchronicznie

2

grupa
projektowa

synchronicznie
i asynchronicznie

3

grupa
projektowa

synchronicznie
i asynchronicznie

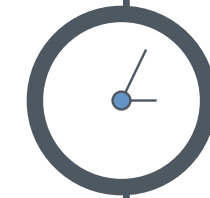
4

grupa
projektowa

synchronicznie
i asynchronicznie

**Prezentacja wyników pracy
w grupach (synchronicznie)**

**Podsumowanie i ewaluacja
(synchronicznie)**

240 min.

Schemat przebiegu projektu długofalowego

W zależności od rodzaju projektu, który ma być zrealizowany podczas wymiany, mogą Państwo wydłużyć jego ramy czasowe.

Projekt jest wtedy rozciągnięty na dłuższy okres, a więc na kilka dni albo tygodni.

Dobrą strategią jest wtedy korzystanie z (synchronicznych) spotkań przygotowawczych w celu zaplanowania i organizacji projektu: planowanie i przygotowanie pracy w ramach projektu, kontrolowanie postępu, aktualizacja kolejnych etapów, wspólna prezentacja wyników i ewaluacja projektu następują w formie spotkań na platformie online. Spotkania te odbywają się na zmianę z fazami pracy w małych grupach, w których poszczególne części projektu są realizowane offline (asynchronicznie) jedynie w kręgu własnej grupy lub w grupach zróżnicowanych kulturowo.

Schemat realizacji projektu długofalowego odpowiada fazom zarządzania projektem: (A) przygotowanie (sprecyzowanie), (B) planowanie, (C) realizacja projektu i (D) zakończenie.

- A. W fazie **przygotowań**, jeszcze przed rozpoczęciem właściwej wymiany, chodzi o wybór tematu, a przede wszystkim o budujące motywację wprowadzenie w wybraną tematykę. Decyzję o wyborze konkretnego tematu grupy mogą podjąć na przykład na wspólnym spotkaniu online, a następnie, już niezależnie od siebie, zająć się przygotowaniem do niego.
- B. Podczas (synchronicznego) **spotkania online odbywanego w celu zaplanowania projektu** uczestnicy przedstawiają sobie nawzajem pomysły dotyczące realizowanego tematu oraz samego projektu. Organizują burzę mózgów i zbierają pytania, na które chcieliby uzyskać odpowiedzi. Następnie tworzą małe grupy projektowe, dobierając je według zainteresowań uczestników, a z kolei same grupy podejmują decyzje, nad czym chcą pracować i jak zamierzają zorganizować swoją pracę. Potem ustalają harmonogram.
- C. **Realizacja** projektu składa się z (asynchronicznych) faz pracy w grupach projektowych następujących na zmianę z regularnymi (synchronicznymi) spotkaniami typu Check-in, organizowanymi w celu aktualizacji („updates”) bieżącej pracy nad projektem.
- D. **Zakończenie** obejmuje prezentację i ewaluację wyników projektu: grupy projektowe wzajemnie przedstawiają sobie wyniki swojej pracy. Wspólnie przeprowadzają ewaluację i dokonują refleksji nad tym, co wypadło dobrze, a co się nie udało.

Projekty hybrydowe

A) Przygotowanie

B) Planowanie

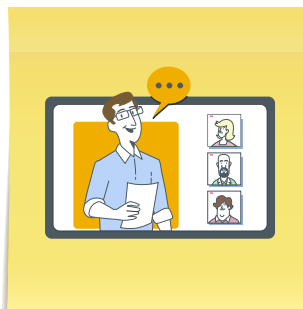
C) Realizacja

D) Zakończenie

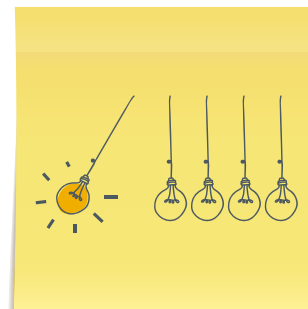
Spotkania obu grup partnerskich
(online, „synchronicznie”)

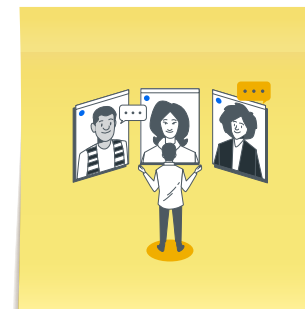
Przygotowanie projektu

Spotkanie online w celu zaplanowania projektu (spotkanie otwierające)

Spotkanie online w celu realizacji projektu (realizacja projektu)

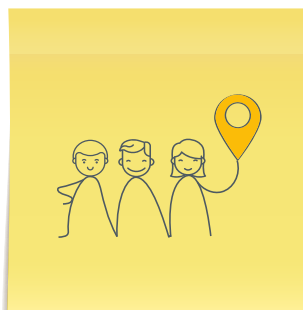

Spotkanie kończące: prezentacja wyników projektu (spotkanie zamykające)

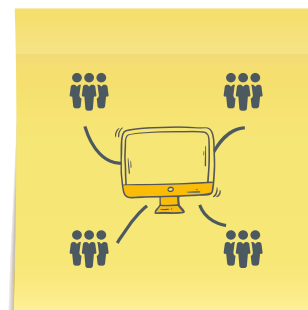

Ewaluacja projektu

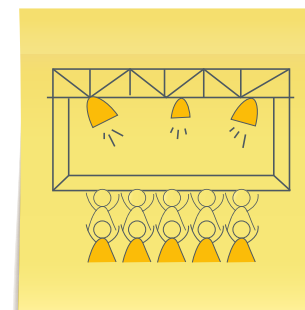
Praca w każdej z grup partnerskich
(online lub offline, „synchronicznie”)

Grupy projektowe (partnerzy pracują w swoich grupach)

Grupy tematyczne (praca równoległa)

Lokalna impreza wieńcząca projekt (w grupach partnerskich)

Wskazówki dotyczące pracy online nad projektem

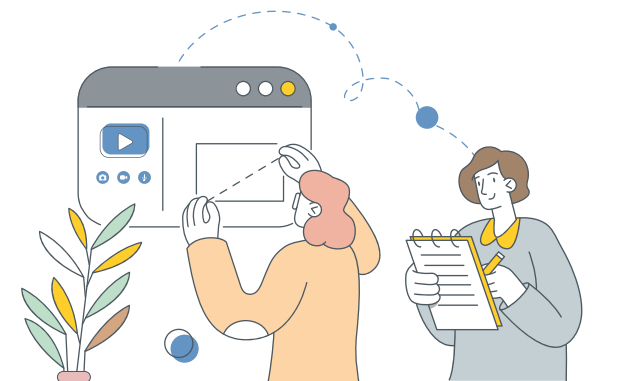
- Trzeba nawiązać do zainteresowań uczestników: Jaki jest temat projektu / jakie pytanie postawiono na początku? Dlaczego grupa interesuje się tym tematem? Co jest w nim fascynującego?
- Dobrze jest przedyskutować temat w małych grupach i zebrać pomysły i pytania, na które grupa chciałaby znaleźć odpowiedzi: Czego uczestnicy chcieliby się dowiedzieć na ten temat / co chcą odkryć / lepiej zrozumieć? Jakiej mają pytania? (ważne, aby zebrać wyniki w jednym dokumencie online, np. Google Docs, AWW, Padlet).
- Zebrane pytania należy zaprezentować, pogrupować, uszeregować według ważności i wreszcie dokonać wyboru, który posłuży za punkt wyjścia do tworzenia małych grup projektowych.
- Oprócz przygotowania listy z adresami e-mail należy też założyć wspólny kanał komunikacyjny, np. grupę w aplikacji WhatsApp lub Discord, żeby zapewnić sobie łączność i możliwość szybkiego kontaktu z pozostałymi uczestnikami.
- Przebieg pracy w grupach projektowych, osiągnięte postępy i wyniki poszczególnych etapów należy zapisywać w miejscu dostępnym dla wszystkich (na przykład na padlecie).
- Wejścia na spotkania online nie muszą być długie, ale powinny odbywać się regularnie. W trakcie realizacji projektu nie zawsze wszystko musi wychodzić idealnie – po to właśnie są spotkania typu Check-in, które mają umożliwić grupie szybkie wprowadzanie korekt.
- Grupom projektowym trzeba zapewnić wsparcie. Dobrze jest np. utworzyć miejsce, do którego można zgłaszać wszystkie pytania, organizować krótkie rundy pytań i odpowiedzi lub regularne dyżury.

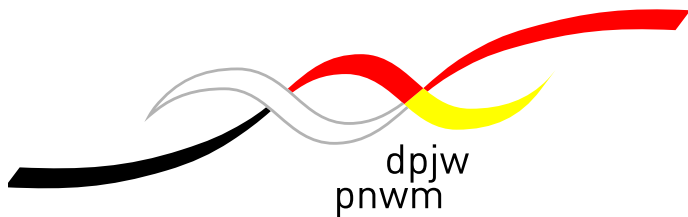

Praca nad projektem hybrydowym – kilka przykładów

Alternatywny spacer wirtualny – Obydwie grupy zastanawiają się, co w mieście/gminie partnera jest dla nich najbardziej interesujące. Następnie osobno wychodzą w teren i przygotowują film wideo reklamujący własne miasto/gminę, a potem przedstawiają go partnerom. W tym przypadku wprowadzenie i prezentacja odbywają się wspólnie, a zdjęcia do filmów wideo są realizowane offline i osobno. Możliwy jest też format mieszany, w którym jedna grupa spotyka się razem na żywo, na przykład w szkole, centrum młodzieżowym, na deptaku spacerowym, a druga dołącza do niej przez Internet.

Praca PR na rzecz strajku klimatycznego – Podczas spotkania online uczestnicy mogą dyskutować o przyczynach zmian klimatycznych i zebrać pierwsze pomysły na przeprowadzenie publicznej akcji. Następnie w osobnych grupach przygotowują akcję, przeprowadzają ją i dokumentują. Pomiedzy terminami wspólnych spotkań obie grupy mogą pracować niezależnie od siebie i decydować, kiedy chcą się spotkać online w celu dokonania uzgodnień. Na zakończenie odbywa się prezentacja końcowa, podczas której uczestnicy mogą dyskutować o wynikach akcji i swoich doświadczeniach.

Deutsch-Polnisches Jugendwerk
Polsko-Niemiecka Współpraca Młodzieży

**Deutsch-Polnisches Jugendwerk (DPJW) /
Polsko-Niemiecka Współpraca Młodzieży (PNWM)**

Biuro w Polsce / Büro in Polen
ul. Alzacka 18, 03-972 Warszawa
tel.: +48 22 5188910
biuro@pnwm.org

www.pnwm.org

Büro in Deutschland / Biuro w Niemczech
Friedhofsgasse 2, 14473 Potsdam
Tel.: +49 331 28479-0
buero@dpjw.org

www.dpjw.org

